

การลงทุนของ สาธารณรัฐเกาหลีใน ประเทศไทยและ เอเชียตะวันออกเฉียงใต้

สมพงษ์ วนาภา

1. พัฒนาการของการลงทุนใน ต่างประเทศของเกาหลี

ประเทศสาธารณรัฐเกาหลีได้เริ่มลงทุนในต่างประเทศครั้งแรกเมื่อปี 1968 เป็นการลงทุนในโครงการแปรรูปไม้ในอินโดนีเซีย เกาหลีดำเนินนโยบายพัฒนาอุตสาหกรรมควบคู่ไปกับการลงทุนพัฒนาแหล่งวัตถุดิบในต่างประเทศเพื่อนำกลับเข้ามาป้อนโรงงานในประเทศ ตลอดระยะเวลาประมาณสามทศวรรษที่ผ่านมา นับแต่เกาหลีได้เริ่มมีแผนพัฒนาเศรษฐกิจเมื่อปี 1962 เป็นต้นมา เกาหลีได้ใช้กลยุทธ์การพัฒนาอุตสาหกรรมเพื่อการส่งออกเป็นตัวนำสำคัญของการกระตุ้นการเติบโตของเศรษฐกิจ จนประสบความสำเร็จกลายเป็นประเทศอุตสาหกรรมใหม่ หรือ NICs (Newly Industrialized Countries) แต่การลงทุนในต่างประเทศของบริษัทเกาหลีในระยะประมาณ 18 ปีที่ผ่านมา (1968-1986) ยังอยู่ในระดับที่ไม่สูงนัก ในปี 1986 เนื่องจากเกาหลีเริ่มมี

ดุลการค้าเกินดุลเป็นครั้งแรก และเป็นช่วงระยะเวลาเดียวกับการเริ่มการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองไปสู่ระบอบประชาธิปไตย มีการให้เสรีภาพการจัดตั้งสหภาพกรรมกร ซึ่งนำไปสู่การมีค่าจ้างแรงงานที่เติบโตสูงชันอย่างมากมาย และรวดเร็ว จนทำให้เกาหลีเป็นประเทศที่มีค่าจ้างแรงงานสูงที่สุดในบรรดาประเทศอุตสาหกรรมใหม่ (NICs) ของเอเชียทั้งสี่ประเทศในปัจจุบัน ยิ่งไปกว่านั้น เกาหลีถูกแรงกดดันให้เพิ่มค่าของเงินสกุลวอน (Won) ของตนให้สูงขึ้นตามค่าตลาดที่แท้จริง (market value) ปัจจุบันต่าง ๆ เหล่านี้เป็นแรงผลักดันให้บริษัทเกาหลีย้ายฐานการผลิตของตนไปสู่ต่างประเทศ เพื่อรักษาสถานภาพการแข่งขันของบริษัทในตลาดโลกโดยใช้ Globalization Strategy การที่ต้องปรับกลยุทธ์ด้านเช่นนี้ เนื่องจากสถานการณ์เศรษฐกิจโลกได้เปลี่ยนไปแทนที่จะผลิตในเกาหลีเพื่อส่งออกไปตลาดโลก (export market oriented) ต้องปรับเปลี่ยนไปสู่การผลิตในต่างประเทศ

เพื่อขายในประเทศนั่นเอง (local market oriented) เพื่อลดต้นทุน และลดความขัดแย้งทางการค้า (trade friction) กับประเทศนั้น

ด้วยเหตุดังกล่าวข้างต้นการลงทุนในต่างประเทศของเกาหลีได้เพิ่มขึ้นอย่างมากมายทั้งในแง่ของจำนวนโครงการและจำนวนเงินลงทุนนับแต่ปี 1986 เป็นต้นมา อย่างไรก็ตาม การลงทุนในต่างประเทศของเกาหลียังมีสัดส่วนต่ำเมื่อเปรียบเทียบกับประเทศผู้ลงทุนรายใหญ่ การลงทุนในต่างประเทศของเกาหลีเมื่อเปรียบเทียบกับสัดส่วนกับ GNP ของประเทศเป็นเพียง 0.7% ยังนับว่าต่ำมากเมื่อเทียบกับ 6.8% ในกรณีของสหรัฐอเมริกา และ 6.5% ในกรณีของญี่ปุ่น

ทิศทางการลงทุนของเกาหลีได้เปลี่ยนแปลงอย่างเห็นได้ชัด จากการลงทุนเพื่อแสดงวัตถุดิบเพื่อป้อนโรงงานในเกาหลี และเพื่อแสวงตลาดส่งออก ไปสู่การแสวงแหล่งผลิตต้นทุนถูกและแสวงเทคโนโลยี การลงทุนระดับหนึ่ง เพื่อแสวงแหล่งลงทุนที่สามารถลดต้นทุนการผลิตได้โดยการลงทุนในเอเชีย อเมริกากลางและประเทศยุโรปตะวันออก การลงทุนอีกระดับหนึ่งเป็นการลงทุนเพื่อแสดงความรู้ด้านการบริหารและเทคโนโลยีอย่างใหม่ โดยการลงทุนในสหรัฐอเมริกา แคนาดา และประชาคมยุโรปอาจจะเป็นรูปของการ Merger & Aquisition (M & A)

การลงทุนในต่างประเทศของบริษัทเกาหลีมีข้อจำกัดตลอดมา เนื่องจากประเทศต้องประสบกับปัญหา

ดุลการชำระเงินขาดดุลเรื้อรัง และมีหนี้สินจำนวนมาก จนกระทั่งเมื่อปี 1986 นี้เอง เกาหลีเริ่มมีดุลการค้าเกินดุลเป็นครั้งแรก รัฐบาลได้เริ่มผ่อนปรนข้อจำกัดและกลายมาเป็นนโยบายส่งเสริมในปัจจุบัน นับแต่เดือนกุมภาพันธ์ 1989 เป็นต้นมา บริษัทเกาหลีสามารถนำเงินไปลงทุนในต่างประเทศไม่เกิน 2 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ โดยไม่ต้องขออนุมัติจากธนาคารชาติ แต่ต้องรายงานการนำเงินออกเท่านั้น EXIM Bank ของเกาหลีได้เพิ่มวงเงินสินเชื่อเพื่อการลงทุนในต่างประเทศจาก 40,000 ล้านวอน ในปี 1986 เป็น 120,000 ล้านวอน ในปี 1990 นอกจากนี้ EXIM Bank ยังประกันการลงทุนต่อการเสี่ยงต่อการถูกยึดกิจการโดยรัฐบาลต่างประเทศ นอกจากนี้รัฐบาลเกาหลีได้ทำสัญญาการหลีกเลี่ยงภาษีซ้อนและการประกันการลงทุนกับ 21 ประเทศ

2. การลงทุนของเกาหลีในอาเซียน

หัวข้อที่กำหนดให้บุตรครอบคลุมถึงค่อนข้างกว้าง และหาข้อมูลค่อนข้างลำบาก ในขั้นนี้จึงใคร่ขอจำกัดขอบเขตให้แคบลงจากเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ให้เหลือเพียงแค่อาเซียน ความจริงทิศทางการลงทุนของเกาหลีในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ในแง่ของวัตถุประสงค์หลักคงไม่แตกต่างกับการลงทุนในอาเซียน คือเป็นการลงทุนเพื่อลดต้นทุนเพื่อดำรงความสามารถในการแข่งขันให้สามารถแข่งขันกับประเทศคู่แข่งได้

ตารางที่ 1 Korea's Direct Investment in ASEAN (at the end of 1990)

(Unit : cases, thousand US dollars)

Country		Indonesia		Thailand		Malaysia		Singapore		Philippines	
		project	volume	project	volume	project	volume	project	volume	project	volume
manufacturing	P*	170	369,437	57	63,460	47	126,294	4	5,703	42	87,097
	N**	117	179,134	37	32,904	28	47,772	3	4,703	29	37,498
mining	P	2	242,707	1	3,702						
	N	2	205,446								
forestry	P	6	40,005								
	N	6	32,055								
fisheries	P	3	4,055			2	380	1	500		
	N	1	340			1	80	1	500		
construction	P	1	140	2	441	9	456				
	N	1	140	2	144	9	455				
transportation	P							1	78		
	N							1	78		
commerce	P			3	280	9	1,097	15	5,605	2	274
	N			3	279	4	574	12	2,163	2	240
others	P	7	58,030	1	1,000	2	877	1	232	2	176
	N	2	7,625	1	213	1	740	1	232	1	101
total	P	189	714,374	64	68,883	69	129,104	22	12,118	46	87,547
	N	129	424,740	43	33,540	43	49,621	18	7,676	32	37,839

Source : The Export-Import Bank of Korea, FDI Database.

* : approval basis

** : net investment basis

เป็นที่น่าสังเกตว่า กระแสการลงทุนของเกาหลีในปลายทศวรรษ 1980's ได้เปลี่ยนทิศทางมาสู่อาเซียนค่อนข้างมาก การลงทุนสะสมจนถึงสิ้นปี 1990 ของเกาหลีในอาเซียน ที่ได้รับอนุมัติรวมกัน 390 โครงการ เป็นจำนวนเงินลงทุน 1,012 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ การลงทุนในอาเซียนคิดเป็นสัดส่วนกับการลงทุนของเกาหลีทั้งสิ้นเท่ากับ 24.7% ในรูปของจำนวนโครงการและ 27.3% ในรูปของจำนวนเงินลงทุน

เกาหลีลงทุนในอินโดนีเซียมากที่สุด ในจำนวนการลงทุนในอาเซียนทั้งหมด เกาหลีลงทุนในอินโดนีเซีย 48.6% ในรูปของจำนวนโครงการ และ 76.6% ในรูปของเงินลงทุนโดยลงทุนมากที่สุดในอุตสาหกรรมสิ่งทอ รองลงมาคืออุตสาหกรรมอาหารและรองเท้า เป็นที่น่าสังเกตว่าการลงทุนของเกาหลีในอินโดนีเซียนี้เป็นอุตสาหกรรมใช้แรงงานมากทั้งสิ้น (Labor Intensive Industries)

ประเทศที่เกาหลีลงทุนมากรองลงมาคือมาเลเซีย ลงทุน 16.2% ในรูปของจำนวนโครงการและ 8.8% ในรูปของเงินลงทุน ส่วนใหญ่ลงทุนในอุตสาหกรรมเครื่องใช้ไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์ เคมีภัณฑ์และผลิตภัณฑ์ไม้ ประเทศที่เกาหลีลงทุนมากเป็นลำดับสามคือ ฟิลิปปินส์ ลงทุน 12% ในรูปของจำนวนโครงการและ 6.7% ในรูปของจำนวนเงินลงทุน ส่วนใหญ่เป็นการลงทุนในอุตสาหกรรมสิ่งทอ เคมีภัณฑ์ และอิเล็กทรอนิกส์ ประเทศไทยเป็นประเทศที่เกาหลีลงทุนมากเป็นลำดับที่สี่ ลงทุน 16.2% ในรูปของจำนวนโครงการ และ 5.9% ในรูปของจำนวนเงินลงทุน ส่วนใหญ่ลงทุนในอุตสาหกรรมเครื่องใช้ไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์ ประเทศที่เกาหลีลงทุนน้อยที่สุดในอาเซียนคือสิงคโปร์ เนื่องจากความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจระหว่างเกาหลีและสิงคโปร์ ส่วนใหญ่เป็นภาคการค้าไม่ใช่การลงทุน หรืออุตสาหกรรม

ตารางที่ 2 Foreign Direct Investment in ASEAN (at the end of 1989)

(Unit : million US dollars)

	Malaysia	Thailand	Indonesia	Philippine
Taiwan	367.6	867.9	47.0	148.7
Korea	29.1	170.7	224.0	17.5
Hong Kong	41.5	561.5	170.0	132.8
Singapore	98.7	407.0	47.0	23.7
NIES	536.9	2,007.1	488.0	322.7
Japan	391.8	3,524.2	366.0	157.7
U.S.A.	46.8	549.6	58.0	131.2
World	1,245.1	7,985.1	2,651.0	804.2

Sources : The Export-Import Bank of Japan, Research Institute of Overseas Investment Report, 1990.4, p.15.

จากสถิติข้างต้นมีข้อพึงสังเกตว่า การลงทุนจากต่างประเทศสู่ประเทศไทยนั้น ลำดับความนิยมของการลงทุนของเกาหลีนั้นต่างกับประเทศผู้ลงทุนอื่น หากจะดูการลงทุนจากประเทศผู้ลงทุนทั่วโลก ปรากฏว่า ประเทศไทยเป็นประเทศที่มีการลงทุนจากต่างประเทศมากที่สุด ตามด้วยอินโดนีเซีย+มาเลเซีย และฟิลิปปินส์ตามลำดับ

การลงทุนของเกาหลีในประเทศไทย

หากจะดูตัวเลขการลงทุนของบริษัทเกาหลีที่ยื่นขอรับการส่งเสริมและได้รับอนุมัติให้การส่งเสริมจากคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน (BOI) ปรากฏว่า การลงทุนของเกาหลีนับแต่ปี 1990 เป็นต้นมาจนถึงปัจจุบัน มีแนวโน้มลดลงทุกปี ทั้งในรูปของจำนวนโครงการและเงินลงทุน

ตารางที่ 3 การลงทุนจากสาธารณรัฐเกาหลี

	การขอรับการส่งเสริม		การอนุมัติให้การส่งเสริม	
	จำนวนโครงการ	เงินลงทุน	จำนวนโครงการ	เงินลงทุน
1990	28	3,207	29	6,849
1991	18	1,173	22	1,241
1992	12	1,019	12	707
1993 (ม.ค.-ก.ย.)	10			

สาเหตุที่บริษัทเกาหลีสนใจลงทุนในประเทศไทยน้อยเมื่อเทียบกับประเทศอาเซียนอื่น อาจจะเป็นเนื่องจากประการแรก บริษัทเกาหลีต้องการย้ายฐานการผลิตไปสู่ต่างประเทศ ส่วนใหญ่เป็นบริษัทขนาดเล็กและขนาดกลางที่ได้รับความนิยมเดือดร้อนจากค่าแรงงานในเกาหลีที่เพิ่มสูงขึ้นอย่างมากและรวดเร็ว ตลอดจนปัญหาค่าจ้างแรงงานภายในประเทศที่ทวีความรุนแรงมากขึ้นตลอดเวลาทำให้บริษัทเหล่านั้นให้ความสำคัญกับค่าจ้างแรงงานถูกในลำดับสูง ประเทศอินโดนีเซียมีค่าจ้างแรงงานต่ำสุดในอาเซียนจึงเป็นแหล่งลงทุนที่ได้รับความนิยมสูง ประการที่สอง อุตสาหกรรมที่เกาหลีต้องการย้ายฐานโดยเฉพาะอุตสาหกรรมสิ่งทอ ประเทศไทยปิดให้การส่งเสริม และมีข้อจำกัดในการตั้งและขยายโรงงาน ฉะนั้น บริษัทเกาหลีจึงต้องลงทุนในประเทศที่ยังเปิดอยู่

เช่น อินโดนีเซียและฟิลิปปินส์ เป็นต้น ประการที่สาม ประเทศไทยรับการลงทุนจากญี่ปุ่นค่อนข้างมาก เกาหลีถือว่าญี่ปุ่นเป็นคู่แข่งสำคัญ จึงอยากจะกระจายแหล่งการผลิตไปประเทศอื่น ประการที่สี่ บริษัทเกาหลีขนาดกลางและขนาดเล็กยังรู้จักประเทศไทยน้อย จำต้องมีการส่งเสริมให้ความรู้และชักจูงการลงทุนในประเทศเกาหลีมากขึ้น

ในระยะ 9 เดือนแรกของปีนี้ มีบริษัทเกาหลีสนใจขอรับการส่งเสริมลงทุนเพียง 10 โครงการ ในอุตสาหกรรมการผลิตต้นคริสต์มาส โครงตุ้ทีวี โทรศัพท์ ไร้สาย แก้วอีปิกนิก เทปคาสเซท หนังสือพิมพ์ ทรานซิสเตอร์ และกระเป๋า เป็นที่น่าสังเกตว่า ผลิตภัณฑ์ที่บริษัทเกาหลีลงทุนผลิตในประเทศไทยส่วนใหญ่จะเป็นสินค้าระดับปานกลาง เนื่องจากสินค้าเหล่านี้เมื่อย้ายฐานมา

ผลิตในประเทศไทยมีต้นทุนการผลิตสูงกว่าผลิตในเกาหลี และมีระดับต้นทุนที่สามารถแข่งขันได้ในตลาดโลก

แต่สินค้าระดับราคาต่ำ (Low End Products) เช่น ตะเกียบและไม้จิ้มฟันจะต้องไปลงทุนในประเทศที่มีวัตถุดิบและค่าจ้างแรงงานถูก เช่น อินโดนีเซีย และ เวียดนาม

แนวโน้มของการลงทุนของเกาหลี ในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้

นโยบายเศรษฐกิจใหม่ของเกาหลี

สถานการณ์เศรษฐกิจโลกได้เปลี่ยนแปลงไปอย่างมากและรวดเร็ว ทำให้สถานการณ์แข่งขันของเกาหลีในตลาดโลกเปลี่ยนแปลงไปด้วย ในปี 1992 ที่ผ่านมา การขยายตัวของ เศรษฐกิจเกาหลีมีอัตราการเติบโตเพียง 4.7% นับเป็นอัตราการเติบโตที่ต่ำสุดในรอบ 12 ปี ทั้งนี้ เป็นผลจากค่าจ้างแรงงานในเกาหลีได้เพิ่มขึ้นมากอย่างต่อเนื่อง การลงทุนของภาคเอกชนที่หดตัวลง รวมทั้ง การบริโภคภายในประเทศชะลอตัวลง เป็นที่คาดหมายว่าอัตราการขยายตัวของ GDP ในปี 1993 คงจะไม่ดีขึ้นไปกว่า 1992 การเติบโตของเศรษฐกิจระดับนี้ ในเกาหลีเรียกว่า Recession Growth รัฐบาลของ ประธานาธิบดี Kim Young-Sam จึงได้ประกาศ นโยบายเศรษฐกิจใหม่ (New Economy) เพื่อแก้ไขปัญหา เศรษฐกิจดังกล่าว ประกอบด้วยมาตรการระยะสั้น (100 วัน) และนโยบายระยะยาว (5 ปี : 1993-1997) มีเป้าหมายสำคัญ 4 ประการคือ

- (1) รัฐบาลสะอาดปราศจากคอร์รัปชัน (A Clean Government)
- (2) เศรษฐกิจที่เข้มแข็ง (A Strong Economy)
- (3) สังคมที่สมบูรณ์พูนสุข (A Healthy Society)
- (4) การรวมเกาหลีเป็นหนึ่งเดียว (A Unified Korea)

มาตรการระยะสั้นเพื่อกระตุ้นเศรษฐกิจประกอบด้วย การลดดอกเบี้ยการให้วงเงินสินเชื่อแก่ธุรกิจเพื่อปรับปรุงโครงสร้าง (Structural Improvement) ให้สามารถแข่งขันได้ดีขึ้นและการลดขั้นตอนที่โยกเยกซ้ำซ้อนของราชการ (Cut Administrative Red Tape)

สำหรับนโยบายระยะยาวนั้น มีเป้าหมายนโยบาย 3 ประการคือ

- (1) ขยายศักยภาพเติบโตของเศรษฐกิจให้กว้างขวางขึ้นโดยการพัฒนาอุตสาหกรรมให้ก้าวไกล
- (2) ยกระดับคุณภาพชีวิตของประชากร
- (3) ส่งเสริม Internationalization

โดยรัฐบาลจะดำเนินการ 3 ประการคือ

- (1) ส่งเสริมการริเริ่มของภาคเอกชน ลดการแทรกแซงของรัฐให้เอกชนมีอิสระในการประกอบธุรกิจ รัฐเพียงแต่ดูแลให้เกิดความเป็นธรรมในสังคม
- (2) การปฏิรูปองค์กรเศรษฐกิจ โดยการกระจายอำนาจการตัดสินใจให้กว้างขวางจากรัฐสู่เอกชน และจากส่วนกลางสู่ส่วนภูมิภาคและท้องถิ่น ส่งเสริมสถาบันเศรษฐกิจที่โปร่งใสมีวิธีปฏิบัติตามมาตรฐานสากล
- (3) ปฏิรูปสำนึกของชาติ เปลี่ยนทัศนคติของประชาชน ควบคู่ไปกับการปฏิรูปองค์กรเศรษฐกิจให้สำนึกและตระหนักถึงคุณค่าของเหตุผล (rationality) ความเชี่ยวชาญระดับมืออาชีพ (Professionalism) และความเป็นธรรม (Fairness) ว่าเป็นหลักการที่พึงปฏิบัติและเคารพ เพื่อให้บรรลุการเป็นสังคมก้าวหน้า (Advanced Society) ที่ยึดถือประสิทธิภาพและความเป็นธรรมเป็นหลักสำคัญ

สำหรับเป้าหมายการขยายศักยภาพเติบโตของเศรษฐกิจโดยการส่งเสริมภาคอุตสาหกรรมให้ก้าวไกลนั้น มาตรการหนึ่งที่รัฐบาลกำหนด คือจะส่งเสริมให้อุตสาหกรรมเกาหลีขยายฐานการผลิตไปต่างประเทศ โดยรัฐบาลจะผ่อนปรนข้อจำกัดและมีมาตรการให้ความช่วยเหลือบริษัทที่สมัครใจไปลงทุนในต่างประเทศ

เกาหลีสนใจการลงทุนในประเทศใหม่ ๆ นอกอาเซียนมากขึ้น

ในระยะ 3-4 ปีที่ผ่านมา อุตสาหกรรมเกาหลีต้องเผชิญปัญหาแรงกดดันจากการแข่งขันในลักษณะ Sandwich Pressure เป็นแรงกดดันจากการแข่งขันทั้งจากสินค้าระดับล่าง Low End Products เช่น สิ่งทอ รองเท้าราคาระดับกลางและล่าง จากประเทศอาเซียน และประเทศเอเชียตะวันออก และสินค้าระดับบน High End Products เช่น อิเล็กทรอนิกส์ และเครื่องใช้ไฟฟ้า จากประเทศญี่ปุ่น ทำให้อุตสาหกรรมเกาหลีต้องย้ายฐานการผลิตสินค้าประเภท Low End ไปสู่ประเทศที่มีต้นทุนการผลิตถูกและต้องเร่งวิจัยและพัฒนา รวมทั้งการรับเทคโนโลยีใหม่ ๆ มาปรับปรุงสินค้าของตนให้สามารถแข่งขันกับตลาด High End ตัวอย่างที่เห็นได้ชัดเจนคือการผลิต DRAM ขนาด 16MB ซึ่งเป็นผลิตภัณฑ์อิเล็กทรอนิกส์ ใช้เป็น Memory Chip ในคอมพิวเตอร์ บริษัทชั้นนำของเกาหลี คือ ซัมซุง ลักกี้ โกลสตาร์ และเฮียนโด สามารถผลิตผลิตภัณฑ์นี้แข่งขันกับญี่ปุ่นและสหรัฐอเมริกาได้ และได้เริ่มมีการนำเข้าไปขายในตลาดญี่ปุ่นบ้างแล้ว

การลงทุนของเกาหลีในระยะ 1-2 ปีที่ผ่านมา ได้เริ่มมีทิศทางใหม่ นับแต่เกาหลีได้สถาปนาความสัมพันธ์ทางการทูตกับสาธารณรัฐประชาชนจีน เมื่อ 24 สิงหาคม 1992 เป็นต้นมา การค้าและการลงทุนของเกาหลีกับจีนได้ขยายตัวอย่างมากมายและรวดเร็ว ปริมาณการค้าได้เพิ่มจาก 5,800 ล้านดอลลาร์สหรัฐ ในปี 1991 มาเป็น 10,000 ล้านดอลลาร์สหรัฐ ในปี 1992 ซึ่งเป็นปริมาณการค้าที่สูงกว่าเกาหลี-อาเซียน ทางด้านการลงทุนก็ได้ขยายตัวอย่างรวดเร็วเช่นกัน ในปี 1985 การลงทุนของเกาหลีในจีน มีเพียงโรงงานผลิตของเด็กเล่น 1 โรง มูลค่าการลงทุนเพียง 150,000 ดอลลาร์สหรัฐ การลงทุนสะสมของเกาหลีถึงครึ่งปีแรกของปี 1992 มีจำนวนเพิ่มขึ้นเป็น 282 โครงการ มูลค่าการลงทุน 250 ล้านดอลลาร์สหรัฐ ทั้งนี้ เนื่องจากจีน

มีทรัพยากรธรรมชาติที่อุดมแรงงานราคาถูกและตลาดที่กว้างใหญ่ นอกจากนี้ ทั้งสองประเทศได้ทำความตกลงว่าด้วยการปกป้องการลงทุนมีผลบังคับใช้เมื่อ กรกฎาคม 1992 คาดว่าการลงทุนของเกาหลีในจีนจะขยายตัวในอัตราสูงอยู่ต่อไป โดยเฉพาะในผลิตภัณฑ์ Low End Product สำหรับตลาดประเทศจีน

นอกจากนี้ ทิศทางการลงทุนของเกาหลีสู่เวียดนามมีภาพที่ชัดเจนขึ้น บริษัทขนาดใหญ่ของเกาหลีได้จัดตั้งบริษัทตัวแทนเพื่อแสวงหาโอกาสธุรกิจเวียดนาม ได้แก่ ซัมซุง ลักกี้ โกลสตาร์ เฮียนโด แดว และซังเกียง เกาหลีได้เริ่มนำเข้าวัตถุดิบจากเวียดนาม เช่น ไหม และถ่านหิน เกาหลีลงทุนในเวียดนามเป็นอันดับ 7 ของการลงทุนจากต่างประเทศในเวียดนาม ปัจจุบันเกาหลีมีโครงการลงทุน 14 โครงการ เงินลงทุน 170 ล้านดอลลาร์สหรัฐ การลงทุนมุ่งในอุตสาหกรรมสำรวจน้ำมัน ผลิตซีเมนต์ และการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน

โอกาสการลงทุนในอาเซียนสำหรับบริษัท เกาหลี

อาเซียนยอมรับเกาหลีเป็น Full Dialogue Partner เมื่อวันที่ 1 กรกฎาคม 1991 ทำให้เกาหลีและอาเซียนมีความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจที่ใกล้ชิดและแน่นแฟ้นขึ้น การลงทุนของเกาหลีในอาเซียนยังมีศักยภาพและโอกาสเติบโตอีกมาก ทั้งนี้ เพราะในแง่ของทรัพยากรเกาหลีและอาเซียนยังสามารถเกื้อกูลกันได้อีกมาก นอกจากนี้ ระดับการพัฒนาอุตสาหกรรมที่ต่างกันย่อมจะเปิดโอกาสให้มีการลงทุนร่วมกันได้ ภายในอาเซียนเอง การรวมตัวกันภายใต้ AFTA จะเปิดช่องโอกาสการลงทุนเพื่อแสวงหาตลาดที่ใหญ่ของทั้งภูมิภาคอาเซียน นอกจากนี้ อาเซียนตั้งอยู่ใกล้ตลาดใหม่ที่ค่อย ๆ เปิดสู่โลกภายนอก คือ กลุ่มประเทศอินโดจีน พม่า และจีนใต้ ซึ่งเกาหลีอาจใช้อาเซียนเป็นฐานการผลิต หรือฐานการจำหน่ายสู่ตลาดใหม่นี้ได้